

راهکارهای توسعه و بهبود فرایندهای فروش بیمه‌های زندگی در شبکه حمل و نقل

نویسنده: سید ابوالحسن موسویان، کارشناس حمل و نقل، آموزشکده فنی شهید تفریضی

شماره ۱۷۲

مکیده

برمه از دستاوردهای هلاکت و دوران پیشانی بشر به منظور مقابله با رخدادهای ناگوار است. علاقه انسان‌ها به تأمین آینده خود و افراد خانواده‌شان در زندگی متلاطم و پرفراز و نشیب سبب ایجاد بیمه‌های زندگی شده است. اکنون، میزان استفاده افراد از این بیمه به‌علوان یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری رفاه در جامعه شناخته می‌شود. شبکه حمل و نقل، به‌عنوان یکی از بسترهای حیاتی پرفره اقتصادی به شمار می‌آید که فضاها را وارد به آن می‌تواند کارکردش را دچار اختلال کند برای جلوگیری از این امر، تجهیز و توسعه سامانه‌های خدمات مالی همانند خدمات بیمه امری ضروری است. ارائه بیمه زندگی در شبکه حمل و نقل از جمله راهکارهایی است که می‌تواند با ایجاد آن پوشش لازم را به‌دست آورد. بنابراین با ایجاد قرارداد بیمه زندگی و سرمایه‌گذاری در حمل و نقل، علاوه بر پرداخت سرمایه در صورت فوت بیمه‌شده به بازماندگان، امکانات مناسب و متنوع سرمایه‌گذاری نیز فراهم می‌شود برای پیش‌برد ایجاد بیمه زندگی در شبکه حمل و نقل، باید از راهکارهای ایجاد بیمه‌های متنوع و گوناگون در برنامه بیمه حمل و نقل به منظور دستیابی به توسعه و بهبود فرایندهای فروش بیمه‌های زندگی سود جست. بازگشت کلیدی: حمل و نقل، بیمه زندگی، فروش بیمه، راهکارهای توسعه بیمه، بهبود فرایندهای فروش

بیمه است.

بنابراین مهم‌ترین اقدام، گسترش فرهنگ بیمه با ارائه سرویس‌های راحت و مناسب‌تر است. همچنین با استفاده از فناوری‌های نوین، وقت کمتری از مردم گرفته می‌شود و بیمه‌نامه، ساده‌تر و سریع‌تر در اختیار آنها قرار می‌گیرد. تنوع بخشی خدمات بیمه‌ای و عرضه پوشش‌های جدید بیمه‌ای منطبق با نیاز جامعه، هدف دیگری است که در برنامه‌های توسعه صنعت بیمه برای ایجاد فضای رقابتی باید دنبال و پیگیری شود. علاوه بر این، بیمه یک سامانه مالی است که تولید و عرضه اطمینان برای چرخه فعالیت‌های خدماتی کشور و فعالیت به صورتی جامع و پایدار از دلایل وجود این صنعت در خصوص پوشش خطر و آسیب‌های زیان‌بار است. به همین دلیل پیشرفت بیمه با توسعه اقتصادی کشورها همراه است.

توسعه و بهبود وضعیت اقتصادی، افزایش مبادلات، پیشرفت و ارتقای سطح استانداردهای زندگی، موجب پیشرفت و توسعه صنعت بیمه خواهد شد و به طور متقابل ترویج صنعت بیمه نیز در بهبود وضع معیشت و گذران زندگی افراد و توسعه اقتصادی کشورها مؤثر خواهد بود. چنانچه اقتصاد یک کشور متکی به بیمه و حمایت‌های ناشی از آن باشد، قطعاً در معرض تهدیدهای بی‌شمار قرار نخواهد گرفت. صنعت بیمه عنصری از فضای کسب‌وکار و مهره‌ای از ساختار بازار و فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری است. صنعت بیمه ضمن هماهنگی و متعادل کردن اوضاع اقتصادی و بازار سرمایه، نقش غیرقابل انکاری در توسعه رقابت و فعالیت‌های گوناگون جامعه دارد.

اگر این رقابت، پیش‌بینی شده و با رعایت راهبردهای بلندمدت صنعت بیمه باشد، باعث نوآوری در روش‌های کسب‌وکار و توسعه بازار، افزایش توان و ارتقای کیفیت خدمات، کاهش هزینه‌ها و کاهش حق بیمه خواهد بود. همچنین با بررسی وضعیت بازار بیمه کشور در سال‌های

امروزه بیمه از ابزارهای مهم اقتصادی و اجتماعی است که اتکا به آن در بخش‌های مختلف خدمات و اقتصادی از جمله حمل‌ونقل اجتناب‌ناپذیر است. رشد بیمه به همراه و در کنار رشد شبکه حمل‌ونقل بوده و همواره نقش پشتیبان شبکه حمل‌ونقل را عهده‌دار بوده است. شبکه حمل‌ونقل می‌تواند با تکیه بر بیمه به رشد خود ادامه دهد. پیشرفت و توسعه بیمه حمل‌ونقل با توسعه اقتصادی شبکه حمل‌ونقل در تعامل است. پیشرفت و اشاعه بیمه در بهبود وضع معیشت و گذران زندگی افراد و توسعه اقتصادی شبکه حمل‌ونقل مؤثر خواهد بود. از آثار اقتصادی بیمه در شبکه حمل‌ونقل، حفظ ثروت ملی، توسعه سرمایه‌گذاری‌ها و ایجاد ارزش افزوده در شبکه حمل‌ونقل است. گسترش و همه‌گیر شدن بیمه در شبکه حمل‌ونقل به عنوان یک ابزار قوی، می‌تواند نقش مؤثری در ارائه بازخورد برنامه‌های عملیاتی شبکه حمل‌ونقل ایفا نموده و در بازگشت فعالیت‌ها به مسیر اصلی مؤثر واقع شود.

۱. ساختار بیمه ایران

عامل ریسک و عدم اطمینان یا احتمال وقوع خسارت همیشه در ذات هر فعالیتی وجود داشته و دارد. امروز در تمامی جوامع توسعه‌گرا، بیمه را عاملی مهم در توسعه کشورها می‌دانند. صنعت بیمه به عنوان مجموعه‌ای از بنگاه‌های اقتصادی، هزینه‌ها و منافع خود را در نظر می‌گیرد و در نقطه بهینه به گونه‌ای عمل می‌کند تا بیشینه خدمات را با کمینه هزینه ارائه دهد که این امر، باعث توسعه در جامعه می‌شود. بنابراین شرکت‌های بیمه به منظور ایجاد پوشش کافی برای هزینه‌های خود و ارائه خدمات به عنوان یک نهاد مالی فعال در فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری مشارکت می‌کنند. جایگاه صنعت بیمه کشور، در پیشرفت و بهبود اقتصادی بخش‌های مختلف جامعه و ضرورت تغییرات در کارکرد بیمه‌های کشور و تقویت نظام راهبردی صنعت

عامل ریسک و عدم اطمینان
یا احتمال وقوع خسارت
همیشه در ذات هر فعالیتی
وجود داشته و دارد.

۱۳۱۷ تا ۱۳۷۰ مشاهده می‌شود که حق بیمه‌های دریافتی به‌طور متوسط سالانه ۲۳/۵۳٪ رشد داشته‌اند و خسارات پرداختی نیز از متوسط رشد سالانه ۵/۷۱٪ برخوردار بوده‌اند. میانگین ضریب خسارت در این سال‌های ۴۲٪ است (نچارزاده، ۱۳۸۷).

بدین ترتیب مشخص می‌گردد، بیمه در تسهیل فعالیت‌های اقتصادی در جامعه نقش دارد. در این راستا باید توجه داشت که اقتصاد ایران در یکی از مهم‌ترین دوران‌های تاریخی خود قرار دارد. بدیهی است که مهم‌ترین زمینه مساعد، کاهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری در ایران است که بیمه می‌تواند نقش بسیار اساسی در این امر خطیر برعهده گیرد (کرباسیان، ۱۳۸۵). پس بهبود وضعیت اقتصادی جامعه، موجب پیشرفت و توسعه بیمه خواهد شد.

در جهان امروز بیمه به جایگاهی رسیده که می‌تواند با ایجاد اطمینان در مجموعه فعالیت‌های اقتصادی کشورها نقش کلیدی را در توسعه اجتماعی و اقتصادی آنان ایفا کند. بنابراین به صنعت بیمه این اجازه داده شده که بر اثر تحولات اقتصادی چنانچه آینده افراد به خطر افتد یا پیش‌بینی شود که خطری آنها را تهدید می‌کند با بیمه کردن افراد، آنها را از آسیب‌های احتمالی محافظت کند. در نتیجه ایجاد بیمه‌های گوناگون حمل و نقل در آینده، کلیدی‌ترین بیمه‌های مطرح خواهند بود. در واقع پیش‌بینی راهبردهای بلندمدت صنعت بیمه در نهایت به توسعه فرهنگ بیمه، افزایش ضریب نفوذ بیمه‌ای، تأمین و امنیت واقعی در بخش‌های مهم اقتصادی جامعه منتهی می‌شود.

۲. وضعیت بیمه در حمل و نقل

پیشرفت و توسعه بیمه با توسعه اقتصادی کشورها همگام و متقارن است و بهبود وضعیت اقتصادی و سطح زندگی افراد، موجب پیشرفت و توسعه بیمه خواهد شد. به‌همین خاطر بشر از همان اوایل زیستن به فکر کنترل یا تعدیل این دو عامل بوده است. بدین ترتیب پیشرفت

و توسعه بیمه، سبب بهبود وضعیت جامعه و اطمینان از توسعه اقتصادی خواهد شد. در دنیای امروز، بیمه به چنان جایگاهی رسیده است که می‌تواند با ایجاد اطمینان در مجموعه فعالیت‌های اقتصادی کشورها نقشی کلیدی در توسعه اجتماعی و اقتصادی آنان داشته باشد. از خدمات بسیار با ارزش هر جامعه می‌توان از صنعت بیمه که به نوعی باعث توسعه روزافزون جامعه می‌شود، یاد کرد. بنابراین می‌توان گفت که توسعه حمل و نقل و بیمه، لازم و ملزوم یکدیگر هستند.

انسان در طول سده‌های گذشته، بیشتر با اتکا به پیشرفت‌های علمی و فنی شگفت‌انگیز، بسیاری از خطرات طبیعی را که همواره آرامش اموال و جان وی را تهدید می‌کرد مقهور خود کرده است. بدین ترتیب براساس نیاز انسان و برای کاهش خطرات پیش رو، پدیده بیمه شکل گرفته است. صنعت بیمه با توانایی ایجاد انواع پوشش‌های بیمه‌ای و با هر سرمایه‌کوشش خواهد نمود تا ضمن ایجاد امنیت در سرمایه‌گذاری، گامی مؤثر در ایجاد خدمت بهتر به بیمه‌گذاران بردارد. اکنون بیمه از نقش و جایگاه ارزشمند حفاظت از ثروت‌های انسانی و مادی برخوردار بوده و استفاده از بیمه به‌عنوان یکی از شاخص‌های آسایش و رفاه در جامعه شناخته می‌شود.

پیشرفت‌های علمی و فنی و تحول در ابعاد مادی زندگی بشر با وجود ایجاد آسایش و رفاه فراوان، خطرات جدیدی را پدید آورده است. حال آنکه انسان جامعه‌نویس در مواجهه با خطرات پیرامون خود تفاوت‌هایی همچون بهره‌گیری از ابزار بیمه را با انسان جامعه‌ستنی دارد و برای کاستن از رنج‌های ناشی از خسارات وقوع این خطرات، ابزار مؤثری را ابداع کرده است. در نتیجه افراد و به‌ویژه خانواده آنها با توسل به ابزارهایی چون بیمه می‌توانند پس از وقوع حادثه، امیدوار به ادامه جریان زندگی باشند. بشر از ابتدا، نیازمند کمک‌های سایر هم‌نوعان خویش بوده و بیمه‌های حمل و نقل

همزمان با پیدایش بیمه شکل گرفته و گسترش معاملات بازرگانی در سده‌های اخیر موجب توسعه آن گردیده است. از طرفی بیمه‌های حمل‌ونقل و وضعیت آن به دلیل تخصصی بودنش به‌ویژه در کشور کمی بفرنج و پیچیده است. باین حال بیمه‌های حمل‌ونقل یکی از رشته‌های بیمه‌ای است که می‌توان از آن به‌عنوان رشته سودده در صنعت بیمه نام برد. به همین لحاظ با توجه به خطرات و حجم قابل ملاحظه ارزش خدمات حمل‌ونقل، اهمیت این رشته از بیمه بیشتر نمایان می‌شود.

بیمه‌های حمل‌ونقل به چند سده پیش بر می‌گردد و شاید بتوان ادعا کرد که این نوع بیمه در واقع مادر انواع بیمه امروز بوده و در زمره نخستین پوشش‌های بیمه در جهان به ثبت رسیده است. جابه‌جایی افراد جامعه و ارائه خدمات حمل‌ونقل در کشورها، به‌وسیله خودروها انجام می‌پذیرد. چنانچه پذیریم توسعه در کشورمان نیازمند فرهنگ‌سازی است، بدون تردید این اصل درخصوص

بیمه‌های حمل‌ونقل نیز صدق می‌کند. نهادهای ناظر بر فعالیت‌های حمل‌ونقل می‌توانند با برنامه‌ریزی اصولی، نکات مهم این نوع بیمه را به بهره‌گیران از خدمات این نوع بیمه، آموزش دهند تا احتمال این که مبنای خرید بیمه‌نامه‌های حمل‌ونقلی براساس ارزان‌ترین و به تبع آن کم‌پوشش‌ترین نوع بیمه‌نامه انجام شود، به کمینه برسد. بر اساس آمارها، حق‌بیمه‌های تولیدی در ایران از معادل ۳/۶ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۶ به ۴/۳ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۷ (سال ۲۰۰۸ م) رسیده و سهم ایران از مجموع حق‌بیمه‌های تولیدی بازار بیمه جهان در این سال حدود ۰/۱٪ اعلام شده است. باوجود رشد تولید حق‌بیمه در بازار ایران، هنوز سهم بیمه‌های خودرو از کل پرتفوی بیش از ۵۵٪ است. در نگاهی مقایسه‌ای در بازار داخلی وضعیت بیمه‌های خودرو در حال و گذشته دستخوش تغییرات قابل ملاحظه‌ای شده است و افزایش تعداد خودروهای در حرکت موجب افزایش احتمال وقوع تصادفات و افزایش سطح تقاضای جامعه شده است (اکتبر، ۱۳۸۸).

هم‌اکنون موضوع تصادفات جاده‌ای بسیار نگران‌کننده است. خطرات و حوادثی چون تصادفات جاده‌ای، از خطرات ویژه زندگی در جامعه امروزی است. بنابراین افزایش روزافزون شمار خودروها و سفرهای انجام‌شده، باعث افزایش بیش از حد عوارض منفی سامانه‌های حمل‌ونقل شده است. که یکی از مهم‌ترین این عوارض موضوع تصادفات بوده که، آمار موجود بیانگر افزایش قابل توجه شمار تصادفات در سال‌های اخیر است. این خطرات شاید کم‌اهمیت‌تر از خطرات حوادث طبیعی باشد اما متنوع‌تر شده است.

بنابراین افزایش روزافزون حوادث حمل‌ونقل جاده‌ای و خسارات مالی و جانی ناشی از آنها در زمره مهم‌ترین چالش‌هایی است که توجه و تعمق تحلیل‌گران

باوجود رشد تولید حق‌بیمه در بازار ایران، هنوز سهم بیمه‌های خودرو از کل پرتفوی بیش از ۵۵٪ است.

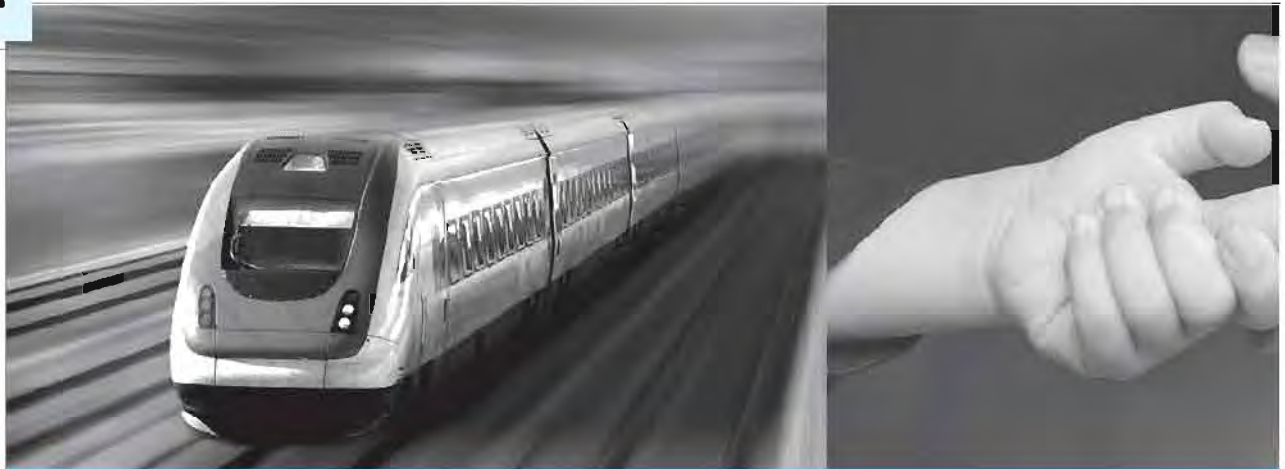
هم پاشیدن شیرازه زندگی آنها متهی می‌گردد. پس برای تأمین امنیت جامعه، نهادهای اقتصاد نوین همانند بیمه شکل گرفت. چون دستیابی به امنیت و آرامش، همواره یکی از دغدغه‌های کلیدی زندگی بشر بوده که پس از نیازهای جسمانی، دومین نیازهای بشری را به خود اختصاص داده است. بیمه نیز از جمله نوآوری بشری با هدف سهولت در جبران این بخش از نیازهاست که فراهم‌سازی محیطی امن و به دور از نگرانی و برای دستیابی به زندگی آرام است.

بیمه در تقویت بنیه اقتصادی جامعه نقش دارد؛ در میان رشته‌های متنوع بیمه، بیمه زندگی به این علت که پوشش خود را مستقیماً متوجه انسان می‌کند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (طالب‌نیا و پیروسی، ۱۳۸۶)، زیرا منابع انسانی در توسعه هر کشور نقش اساسی دارد. هر عضو جامعه با خرید بیمه عمر می‌تواند سرمایه قابل ملاحظه‌ای را برای آینده خود و خانواده‌اش پس‌انداز کند تا در شرایط سخت زندگی ضمن کمک به او آرامش روحی وی را نیز تأمین نماید (صحت و نصرالله‌زاده، ۱۳۸۷). بدین ترتیب علاقه انسان‌ها به تأمین آینده خود و افراد خانواده‌شان در زندگی متلاطم و پرفراز و نشیب سبب ایجاد بیمه‌های زندگی شده است. در نتیجه صنعت بیمه از طریق بیمه‌های زندگی و بسترسازی مناسب برای آرامش خیال، به‌عنوان عنصری مؤثر در توسعه اقتصادی کشور نقش آفرینی می‌کند.

این صنعت را بیش از پیش می‌طلبند. در راستای بررسی و واکاوی این معضل، سازمان‌های مختلفی در افزایش ایمنی نقش داشته‌اند که در این میان شرکت‌های بیمه از توانایی و نقش بسزایی در کاهش سوانح و حوادث برخوردار هستند (عبدی، نیکوفکر و مهریاری، ۱۳۸۴). بر این اساس نخست روش‌های رسیدگی به تصادفات در حوزه بیمه باید مورد شناسایی قرار گرفته و سپس راه کارها و روش‌های بهبود وضعیت، مورد توجه قرار گیرد. از آنجا که بیشترین نقش در جهت رفع مشکلات ناشی از تصادفات، بر عهده صنعت بیمه است، اگر صنعت بیمه بتواند در جهت فعالیت‌هایی سرمایه‌گذاری نمایند که موجب کاهش تصادفات شود، سود فراوانی از کاهش مطالبات بیمه‌شدگان به دست خواهد آمد. از این‌رو سبب تمایل برای سرمایه‌گذاری در امر ایمن‌سازی جاده شده و تبدیل به یک فعالیت تجاری سودمند خواهد شد.

۳. بیمه زندگی

پیشرفت فناوری‌های نوین، به کارگیری ابزار و وسایل متنوعی را به همراه دارد که استفاده از این وسایل و امکانات از طرفی موجب رفاه و آسایش افراد جامعه شده و از سوی دیگر خطرات و حوادث اجتناب‌ناپذیری را به همراه دارد. به‌نحوی که جبران آثار زیانبار آن گاهی از حد تحمل و توان فرد یا افراد خانواده او خارج می‌شود و اثرات سخت و طاقت‌فرسای آن به از

از مهم‌ترین اندیشه‌های هر شخص در زندگی فردی و اجتماعی، ایجاد شرایط مطلوب برای تأمین آینده و پیشگیری از پیامدهای نامطلوب حوادث ناخواسته به‌منظور نیل به آرامش خاطر است

در نهایت این موضوع می‌تواند سبب گرایش جامعه به بیمه‌های زندگی شود.

۴. نقش بیمه زندگی در حمل و نقل

یکی از مهم‌ترین اندیشه‌های هر شخص در زندگی فردی و اجتماعی، ایجاد شرایط مطلوب برای تأمین آینده و پیشگیری از پیامدهای نامطلوب حوادث ناخواسته به‌منظور نیل به آرامش خاطر است. عدم وجود پشتیبان‌های مؤثر در مواجهه با حادثه‌های غیرمنتظره، اغلب موجب ناامیدی می‌شود و گاهی امواج سهمگین حوادث، چنان ویران‌کننده است که انسان را تا مرز نیستی سوق می‌دهد. هدف از تکاپوی مداوم انسان در مسیر پرفراز و نشیب زندگی، دستیابی به شرایط مطلوب و مطمئن به‌منظور غلبه بر مشکلات و رسیدن و ماندن در ساحل امن و آرامش است. بیمه یکی از ابزارهایی است که بشر برای تحقق این اهداف فراهم آورده و آثار اقتصادی بسیار سودمندی را برای افراد و جامعه ایجاد می‌کند.

در این راستا بیمه نهادی متفاوت از سایر صنایع و خدمات است، بیمه در تمامی عرصه‌های گوناگون جامعه حضور دارد. هر چند دنیای پرتحول امروزی با داشتن ریسک‌های پیچیده و گسترده‌اش، وظایف سنگینی را برای پوشش این خطرات و جبران خسارات ناشی از آن بر دوش بیمه‌گران قرار داده و این ظرفیت‌ها موجب رونق کسب و کار صنعت بیمه شده است (کیبری

بر اساس آمار بیمه مرکزی، سهم بیمه‌های زندگی در سال ۱۳۸۴ معادل ۶/۶٪ از مجموع حق بیمه‌هاست همین آمار نشان‌دهنده رشد ۴۸/۳۳ درصدی تولید حق بیمه نسبت به سال ۱۳۸۳ است، ولی علت آن اقبال رشته‌های زندگی در صنعت بیمه کشور نیست. زیرا در همین سال رشد تعداد بیمه‌نامه‌های زندگی صادر شده نسبت به سال ۱۳۸۶، ۱/۳- درصد است. به‌علت پایین بودن سطح تولید حق بیمه، رشته‌های زندگی در کشور، با ضریب خسارت ۶۸/۹ درصدی مواجه می‌باشند (جیبی، ۱۳۸۷). همچنین سهم بیمه‌های زندگی در پرتفوی صنعت بیمه ۶٪ است، این رقم در دنیا حدود ۶۰٪ است و خلاصه‌ای در این زمینه وجود دارد (فرشاد ماهریان، ۱۳۸۸).

بنابراین در یک نگاه مقایسه‌ای از سهم بیمه زندگی در کشورمان مشاهده می‌شود که این بیمه‌ها در ایران بسیار اندک بوده و وضعیت مساعدی ندارند. با توجه به نقشی که بیمه زندگی در اقتصاد جامعه دارد، توسعه آن به‌منظور بالا بردن رفاه اجتماعی بسیار مهم است. چون می‌تواند با حفظ ثروت ملی و جبران زیان‌های مالی و نیز تضمین و تأمین سرمایه‌گذاری‌ها در جامعه و توسعه آنها باعث رشد و توسعه اقتصادی شده و کل اقتصاد جامعه را نیز رونق بخشند. در نتیجه توسعه صنعت بیمه به‌ویژه بیمه‌های زندگی در کشور در گرو تغییر و اصلاح قانون و همچنین توسعه گسترده و همه‌جانبه دانش بیمه، سرمایه‌گذاری و سامانه‌های پشتیبانی‌کننده است.

حفظ و حراست از جان و مال، زدودن تشویش خاطر، تحکیم زندگی و تثبیت وضعیت اقتصادی خانواده و جامعه، با انواع پوشش‌های بیمه‌ای میسر شده است.

پرویزی، ۱۳۸۸). تحول و بهبود فضای کسب و کار در صنعت بیمه کشور مستلزم برخورداری از دانش و فناوری‌های نوین کسب و کار در صنعت بیمه به منظور اتخاذ تصمیمات کم ریسک و سریع‌تر در ارائه خدمات بیمه‌ای و در نتیجه افزایش اطمینان از تأمین آینده می‌باشد.

نیاز به امنیت و اطمینان از تأمین آتیه از جمله غرایز فطری انسان است که موجب پویایی و تعالی انسان در جریان رشد و تکامل زندگی با حفظ آزادگی و اصالت او می‌شود و استقرار قسط و عدالت را در جامعه ممکن می‌کند. عدالت، زمانی ایجاد می‌شود که فرصت رفع نیازمندی‌های افراد جامعه فراهم شود. در این میان، بیمه‌های زندگی به‌عنوان یکی از شاخصه‌ای شناخته شده برای سنجش میزان تأمین و رفاه جوامع از لحاظ توسعه اقتصادی و انسانی، درجه اهمیت بالایی دارند (رشنوادی و دهنوی، ۱۳۸۷). بدین ترتیب بین بیمه زندگی و توسعه اقتصادی رابطه متقابل وجود دارد. از یک سو بیمه عمر بر تار و پود توسعه اقتصادی نقش می‌بندد؛ زیرا چنین توسعه‌ای افزایش پس‌اندازهای شخصی و نیاز به داشتن درآمدهای ثابت را به همراه دارد. حضور این دو عامل در اقتصاد یک کشور زمینه تقاضا برای بیمه عمر را فراهم می‌آورد. از سوی دیگر رشد بیمه عمر نیز به نوبه خود به توسعه اقتصادی کمک می‌کند (مظلومی، ۱۳۶۸).

بنابراین بیمه یکی از دست‌آوردهای خلاقانه و دوراندیشانه بشر به منظور مقابله با رخدادهای ناگوار است. اندیشه ایجاد تأمین در مقابل مخاطرات مختلف، قدمتی دیرینه دارد. حفظ و حراست از جان و مال، زدودن تشویش خاطر، تحکیم زندگی و تثبیت وضعیت اقتصادی خانواده و جامعه، با انواع پوشش‌های بیمه‌ای میسر شده است. اگر چه انسان امروز هم، مانند کسانی که در ادوار گذشته زندگی می‌کردند، انوشه روان و نامیرا نیست، اما آتانی که در این دوره زندگی می‌کنند،

با بهره‌مندی از بیمه، زندگی‌شان همچون گذشتگان، در هنگام مواجه شدن با اندک ناملایمات دچار تلاطم و انقلاب نمی‌گردد. از آنجایی که بیمه زندگی با جان و حیات انسان سروکار دارد، از این لحاظ در مقایسه با سایر انواع بیمه، اهمیت بیشتری دارد. از سوی دیگر به دلیل ماهیت و کارکرد بیمه زندگی در تثبیت اوضاع اقتصادی خانواده، جامعه و کشور، یکی از راهبردی‌ترین رشته‌های بیمه‌ای محسوب می‌گردد. به‌دیگر سخن، آسودگی خاطر و آرامش و آسایش آحاد جامعه هدف نهایی بیمه زندگی است (محمدبیگی و رنجبر کلهرودی، ۱۳۸۸).

بشر همواره در جستجوی آرامش و آسودگی خاطر است. لیکن اضطراب، آشفتگی، حادثه و مرگ پدیده‌هایی هستند که همواره زندگی انسان‌ها را مورد تهدید قرار می‌دهند. چون انسان موجودی آینده‌نگر و دوراندیش بوده، همواره در پی اندیشه‌ای برای چیرگی بر مشکلات است. ایجاد بیمه‌های زندگی به‌ویژه ایجاد بیمه زندگی در حمل و نقل و در سفر از جمله راهکارهایی هستند که می‌توان با ایجاد آن‌ها پوشش لازم را بدست آورد. بنابراین با ایجاد قرارداد بیمه زندگی و سرمایه‌گذاری در حمل و نقل و در سفرها، علاوه بر پرداخت سرمایه در صورت فوت بیمه‌شده به بازماندگان، امکانات مناسب و متنوع سرمایه‌گذاری نیز فراهم می‌شود. اکنون، میزان استفاده افراد از این بیمه می‌تواند به‌عنوان یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری رفاه در جامعه شناخته شود.

چون عامل ریسک و عدم اطمینان یا احتمال وقوع خسارت همیشه در ذات هر فعالیت وجود داشته و دارد، بشر از همان اوایل زیستن به فکر کنترل یا تعدیل این عامل بوده است. همراه با وقوع انقلاب صنعتی، توسعه جوامع شهری، گسترش حمل و نقل و... خطراتی که جان، مال، دارایی و سرمایه جامعه را تهدید می‌کرد، افزایش یافت. نگاهی مختصر به آماری که همه روزه

نقش اساسی در حمل و نقل داشته باشد. استفاده از بیمه در حمل و نقل باعث بالا رفتن پس انداز گردیده و رفاه اقتصادی را برای اعضای آن، به دنبال دارد. همچنین شرکت‌های بیمه موجب تأمین اشتغال برای افراد و بهبود سطح زندگی آنها می‌شوند. به بیان دیگر همه آنهايي که خود را در سفر بیمه زندگی می‌کنند با مشارکت در سرمایه، در جبران خسارت و زیان‌های یکدیگر، شریک و سهام می‌شوند. خسارت‌هایی که به این قبیل افراد پرداخت می‌گردد از پول‌هایی تأمین می‌شود که برای خرید بیمه‌نامه می‌پردازند و با پرداخت آن در جبران خسارت همدیگر مشارکت می‌کنند.

بدیهی است ایجاد و فراگیری این نوع بیمه‌نامه به میزان قابل ملاحظه‌ای آسیب‌های روحی، روانی و خسارات مالی حاصل از حوادث رانندگی را نیز جبران می‌کند. بدین ترتیب پاسخ‌گویی مناسبی برای رفع درماندگی مسافران آسیب‌دیده و خانواده آنهاست. چون در صورت حیات فرد بیمه‌شده، سرمایه این بیمه می‌تواند برای رفع نیازهای اساسی خانواده مورد استفاده قرار گیرد. در نتیجه ایجاد بیمه زندگی در صنعت حمل و نقل و فراگیر نمودن آن می‌تواند، سبب ترضیب و تشویق افراد جامعه به استفاده از خودروهای همگانی برای سفرها گردد؛ که استفاده درست از این منابع، کاهش انواع آلاینده‌ها و حرکت به سوی توسعه پایدار است. همچنین ضمن افزایش کیفیت خدمات حمل و نقل، به‌عنوان راهکار بسیار مؤثری برای بهبود کارایی شبکه حمل و نقل

از این گونه وقایع منتشر می‌شود، مزایای بیمه زندگی و آسایش خاطر و امنیتی که این پوشش‌ها برای دارندگان آن فراهم می‌سازد را کاملاً مشخص و متمایز می‌کند. بنابراین بیمه‌های زندگی به‌ویژه بیمه زندگی حمل و نقل، تکیه‌گاه مناسبی برای افراد جامعه است که در زمان‌های خاص همانند جابه‌جایی و سفر به کمک افراد و خانواده آنها آمده و وضعیت اقتصادی آنها را سروسامان می‌دهد و امنیت خاطر و رفاه حال آنان را فراهم می‌سازد. بدین ترتیب بیمه زندگی در حمل و نقل، اشخاصی را که متحمل آسیب یا حادثه ناخواسته‌ای شده‌اند را قادر می‌سازد که پیامدهای این وقایع ناگوار را تحمل و جبران کنند.

در این میان، بیمه زندگی به‌ویژه بیمه زندگی در حمل و نقل، بیمه‌ای منحصر به فرد خواهد بود. چرا که علاوه بر برخورداری از خصوصیت بیمه‌ای، ماهیت سرمایه‌گذاری نیز دارد. بیمه زندگی در حمل و نقل، قراردادی است که براساس آن در صورت فوت بیمه‌گذار، سرمایه به بازماندگان وی پرداخت می‌گردد و در صورت حیات وی سرمایه به بیمه‌گذار پرداخت می‌گردد. بنابراین بیمه زندگی حمل و نقل به‌طور خاص در سفرهای بین‌شهری سبب سهولت در جبران بخشی از زیان‌های وارده می‌شود و سبب فراهم‌سازی محیط امن و به دور از نگرانی‌ها و تشویش خاطر دستیابی به زندگی آرام می‌شود. بنابراین در صورت فوت بیمه‌شده در سفرهای بین‌شهری، سرمایه این نوع بیمه،

موجب حفظ، بقا و ماندگاری خانواده وی شده و از آسیب اجتماعی و اقتصادی خانواده جلوگیری می‌کند. از طرف دیگر از دید خرد نیز بیمه می‌تواند

به‌شمار می‌رود.

تعیین نحوه استفاده از سرمایه بیمه‌شده کمک کند، بسیار بیشتر خواهد شد. همچنین شرکت‌های بیمه در تلاش برای بهبود ایمنی شبکه حمل‌ونقل سهم شده و از طریق تأمین مالی و مشارکت در امور پژوهشی و تبلیغاتی از آن پشتیبانی می‌کنند. زیرا که شرکت‌های بیمه، در توجه کافی به حمل‌ونقل و حمایت از تلاش‌هایی که منجر به ارائه و گسترش استفاده از بیمه زندگی حمل‌ونقل می‌شوند، سود زیادی خواهند داشت. همچنین صنعت بیمه می‌تواند با سازماندهی مستقیم فعالیت‌ها در خصوص انواع بیمه‌های حمل‌ونقل و به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل سفری و تعیین سیاست‌های اجرایی، باعث افزایش خدمات بیمه و کاهش هزینه حق‌بیمه شوند.

۵. علل عدم بهره‌گیری از بیمه زندگی در حمل‌ونقل

شبکه حمل‌ونقل، به‌عنوان یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های اقتصادی سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی دارد. حمل‌ونقل به‌عنوان یکی از بسترهای زیربنایی چرخه اقتصادی به‌شمار می‌آید که پویایی آن، در توسعه جوامع، نقشی اجتناب‌ناپذیر دارد. شبکه حمل‌ونقل به‌عنوان سرمایه‌ای ملی، همواره در معرض خطرات گوناگون قرار دارد. در نتیجه خسارت‌های وارده به آن می‌تواند کارکرد حمل‌ونقل را دچار اختلال کند. این امر بر برنامه‌های توسعه کشور نیز تأثیر منفی خواهد گذاشت که لازمه استفاده بهینه از این فرصت، تجهیز و توسعه سامانه‌های خدمات مالی همانند خدمات صنعت بیمه در صنعت حمل‌ونقل است.

صنعت بیمه در راستای وظایف اصلی مورد انتظار از شبکه حمل‌ونقل، نقش مجموعه پشتیبان اقتصاد را ایفا می‌نماید. بیمه یکی از ارزشمندترین نوآوری‌هایی است که در برابر نیاز به جبران خسارت‌های اقتصادی ناشی از حوادث حمل‌ونقلی و ایجاد آرامش و اطمینان ایجاد شده است. در این راستا صنعت بیمه به‌عنوان یکی

امروزه با توجه به بهره‌برداری از فناوری‌های نوین و در اختیار گرفتن آن و نحوه زندگی در جوامع شهری و گسترده‌تری آن، زمینه بروز ریسک‌های متفاوتی به‌ویژه در حمل‌ونقل فراهم شده است که نوع برخورد با چنین ریسک‌هایی بسیار حائز اهمیت است. در نتیجه باید پوشش‌های بیمه‌ای مناسبی در جهت مواجه شدن با چنین ریسک‌هایی از سوی شرکت‌های بیمه ارائه شود که بسیار متنوع بوده و از شرایط و ویژگی‌های مناسب و مطلوبی برخوردار باشد. با توجه به وجود شرکت‌های متعدد بیمه و افزایش رقابت‌پذیری این شرکت‌ها در ارائه پوشش‌های بیمه‌ای مناسب، طراحی بیمه‌نامه‌های جدید به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل در جهت افزایش خرسندی بیمه‌گذاران و بهره‌گیران از بیمه، بسیار حائز اهمیت است.

بنابراین شبکه حمل‌ونقل و صنعت بیمه می‌توانند در ارائه بیمه زندگی حمل‌ونقل و همه‌گیری آن مشارکت و همکاری فعال‌تری داشته باشند.

پشتیبانی و تمهید صنعت بیمه نسبت به شبکه حمل‌ونقل، در صورتی که در تأمین بیمه‌نامه‌ها مشارکت داشته باشد و بتواند در

صنعت بیمه می‌تواند با سازماندهی مستقیم فعالیت‌ها در خصوص انواع بیمه‌های حمل‌ونقل و به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل سفری و تعیین سیاست‌های اجرایی، باعث افزایش خدمات بیمه و کاهش هزینه حق‌بیمه شوند.

که تاکنون در انجام این وظیفه مهم و زیربنایی، موفق نبوده است.

صنعت بیمه، به مثابه جزئی از بخش مالی، باید رابطه متقابل درستی با شبکه حمل و نقل برقرار کند. از یک طرف، توسعه کسب و کار بیمه به صنعت حمل و نقل کارآمد نیازمند است و از طرف دیگر رشد شبکه حمل و نقل در گرو نقش فعال صنعت بیمه است. روند همگرایی این دو خدمات، یعنی خدمات بیمه و حمل و نقل، کاملاً ملموس و بارز است. بنابراین، شتاب بخشیدن به اصلاحات و توسعه این دو بخش و افزایش و ارتقای رابطه متقابل بین آنها، پیش‌نیاز دگرگونی صنعت بیمه است. صنعت بیمه به شبکه حمل و نقل سخت‌نیازمند است، چرا که بیمه در ایران مرحله آغازین را می‌گذراند و از نظر سهم در آمد بیمه از کل تولید ناخالص ملی، تنوع و کیفیت خدمات بیمه‌ای و حجم عملیات و حق بیمه‌ها در سطح پایینی قرار دارد.

همچنین شبکه حمل و نقل باید به بیمه مانند صنعتی مادر که جذب کننده سرمایه و نقدینگی شبکه حمل و نقل است، بنگرد. همچنین با برقراری رابطه عادلانه و روشن‌گرانه در دریافت و پرداخت حق بیمه در صنعت حمل و نقل، سعی در جذب سرمایه این بخش داشته باشد؛ اما این رابطه ضعیف، سبب عدم سرمایه‌گذاری مناسب صنعت حمل و نقل در صنعت بیمه می‌شود. بنابراین بیمه به‌منظور ایجاد پوشش کافی برای هزینه‌های خود، کسب درآمد و سودآوری بیشتر، رشد و توسعه فعالیت‌های بیمه‌ای و در نتیجه ارتقای کمی و کیفی خدمات خود و ارائه خدمات با قیمت مناسب و جهت جذب هرچه بیشتر فعالان صنعت حمل و نقل به عنوان یک نهاد مالی فعال در جامعه مشارکت می‌کند. به‌طوری‌که نقش صنعت بیمه در صنعت حمل و نقل و تجهیز منابع پس‌اندازی حتی از دیگر بخش‌های بازارهای سرمایه‌ای کشور به مراتب بیشتر خواهد بود.

از زیربخش‌های اقتصادی وظیفه دارد به کاراترین شکل به انباشت سرمایه و تحرک‌پذیری در شبکه حمل و نقل کمک کرده و با ارزان‌ترین قیمت، هزینه مخاطره و ریسک فعالیت‌های حمل و نقل را پایین بیاورد. در نتیجه در حال حاضر صنعت بیمه کشور برای پاسخ‌گویی به نیازهای بیمه‌ای در بخش حمل و نقل در حد انتظار ظاهر نشده و از این نظر باید با سطح اقتصادی حمل و نقل هماهنگ شود.

بنابراین بیمه در تقویت بنیه و سطح اقتصادی حمل و نقل نقش اساسی داشته و با ایجاد اطمینان و امنیت، گسترش فعالیت‌های حمل و نقل را فراهم می‌کند. با وجود اهمیت بیمه، هنوز این صنعت نتوانسته است جایگاه اصلی و واقعی خود را در اقتصاد حمل و نقل نهادینه نماید، به‌طوری‌که بسیاری از سرمایه‌های مالی و جانی در معرض خطر حمل و نقل از پوشش بیمه‌ای کافی برخوردار نیستند. در این بین، صنعت بیمه می‌تواند با ارائه خدمات و برقراری ارتباط منطقی بیشتر با شبکه حمل و نقل، نقش مؤثرتری در توسعه اقتصادی ایفا نماید. این در حالی است که بیمه در ایران تاکنون به جایگاه واقعی و کلیدی خود در اقتصاد حمل و نقل نرسیده و هنوز نتوانسته اطمینان خاطر فعالان شبکه حمل و نقل را جلب نماید.

بدین ترتیب ترکیب بیمه‌های دریافتی بر حسب زندگی و غیرزندگی نشان می‌دهد که حدود ۹۰٪ از بیمه‌ها را بیمه‌های غیرزندگی تشکیل می‌دهند در حالی که در کشورهای توسعه‌یافته سهم بیمه‌های غیرزندگی از ۱۲ تا ۳۶ درصد است و بقیه مربوط به بیمه‌های زندگی است (ملکی، ۱۳۸۶). در نتیجه بیمه هنوز نتوانسته در بازار سرمایه‌ای جایگاه واقعی خود را در حمل و نقل پیدا کرده و نقش مورد انتظارش را در اقتصاد حمل و نقل ایفا نماید. بیمه به‌عنوان یک تضمین مهم و اساسی، وظیفه اطمینان بخشیدن به سرمایه‌گذاری در حمل و نقل را به عهده دارد

شبکه حمل و نقل باید به بیمه مانند صنعتی مادر که جذب کننده سرمایه و نقدینگی شبکه حمل و نقل است، بنگرد.

تخصصی بیمه در امور بیمه‌های حمل و نقل به‌ویژه ایجاد بیمه زندگی در حمل و نقل، یکی از علت‌های فقدان این نوع بیمه در صنعت بیمه است. در این راستا و برای پیشبرد امور و ایجاد بیمه زندگی در حمل و نقل، باید از راهبرد ایجاد بیمه‌های متنوع و گوناگون در برنامه بیمه‌های حمل و نقل بهره گرفت.

چرا جایگاه بیمه زندگی در شبکه حمل و نقل

توسعه بیمه در گرو توسعه و گسترش همه جانبه فعالیت‌های شبکه حمل و نقل است. در نتیجه بیمه نیز که تابعی از رونق و رشد فعالیت‌های اقتصادی به‌ویژه حمل و نقل است، تحت‌الشعاع فعالیت‌های آن قرار می‌گیرد. بدین ترتیب، بیمه در مقایسه با افراد حقیقی علاوه بر سرمایه‌گذاری در محدوده و مقیاس وسیع‌تر، قادر خواهد بود به‌علت وجود توان مالی بالاتر، در فرصت‌های سرمایه‌گذاری با مخاطره بالاتری که برای حمل و نقل منافع بیشتری در بردارد، سرمایه‌گذاری نمایند. علاوه بر این، چون در بیمه‌های حمل و نقل یک قرارداد برای پرداخت حق بیمه به‌وسیله بیمه‌گذاران وجود خواهد داشت، سطح ثبات پس‌اندازهای شخصی را افزایش خواهد داد. به هر حال، ارتباط بین سطح پس‌انداز تضمین‌شده و توسعه حمل و نقل، یک ارتباط دو سویه خواهد بود. این عملیات خود محرکی برای توسعه حمل و نقل است.

به‌طور حتم افزایش سهم بیمه‌های حمل و نقل از جمله

از آنجا که خدمات بیمه در حمل و نقل عینی نیست و آشناسازی فعالان این بخش، با این خدمات نیازمند ارائه اطلاعات است، فعالیت‌های موجود شرکت‌های بیمه برای گسترش آگاهی آنان کافی نبوده و تاکنون، کار جدی در جهت ارتقای فرهنگ بیمه انجام نشده و کماکان از معضلات اساسی حمل و نقل است. بیمه با وجود کوشش‌های زیادی که در شبکه حمل و نقل انجام داده هنوز هم با وضعیت مطلوب فاصله دارد. از دلایل این موضوع کافی نبودن آگاهی‌های بیمه‌ای جامعه و باورهای غلط مربوط به بیمه در فرهنگ همگانی است. از آنجا که مخاطبان همگانی بیمه در حمل و نقل، فعالان جامعه حمل و نقل هستند، بنابراین چگونگی کارکرد و پوشش‌های مختلف بیمه‌ای در اصلاح تلقی آنان نسبت به بیمه‌های گوناگون حمل و نقل و توسعه فرهنگ بیمه نقش مهمی دارند. پس برقراری ارتباط عادلانه علت اصلی رشد و توسعه صنعت بیمه در شبکه حمل و نقل و ایجاد بیمه‌های مختلف حمل و نقل به‌ویژه بیمه زندگی حمل و نقل است.

بنابراین بیمه می‌تواند نقش کلیدی در هماهنگ‌کردن امور حمل و نقل و ایجاد بیمه‌های مختلف به‌ویژه بیمه زندگی در حمل و نقل ایفا کند. بیمه علاوه بر ایجاد محیطی امن، باعث ایجاد اطمینان برای کار و خدمات و سرمایه‌گذاری و ایجاد فضای آرام برای فعالیت‌های مختلف حمل و نقل است. بدین ترتیب نبود شرکت‌های

بیمه زندگی از حق بیمه‌های تولیدشده در بیمه و تعادل در پرداخت خسارت‌ها و در نتیجه سوددهی در صنعت بیمه و ایجاد آرامش خاطر و سلامت روانی در سطح جامعه و اثرات آن با ارائه راهکارهایی کارآمد خواهد شد. در وهله نخست این پس اندازها می‌توانند برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف از جمله حمل و نقل مورد استفاده قرار گیرند علاوه بر این، در بیمه‌های حمل و نقل به ویژه بیمه‌های زندگی حمل و نقل، حق بیمه‌های گردآوری شده به راحتی می‌توانند صرف سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و سودآور در شبکه حمل و نقل شوند. در این زمینه شرکت‌های بیمه می‌توانند ضمن تهیه اطلاعات ضروری، هزینه اقتصادی ناشی از بیمه زندگی حمل و نقل را محاسبه نمایند.

بدین ترتیب، می‌توان به دو نتیجه مهم در این مورد دست یافت: نخست اینکه با تأمین حمایت‌های مالی، میزان خسارت پرداختی توسط شرکت‌های بیمه نیز کاهش یابد. دوم اینکه امنیت مسافران افزایش یافته و جان آنها در برابر حوادث گوناگون به خطر نیافتد. پس بیمه زندگی حمل و نقل، اشخاصی را که متحمل زیان یا حادثه ناخوارستهای خواهند شد، قادر می‌سازد که پیامدهای این وقایع ناگوار را جبران کنند. بنابراین برای توسعه بیمه‌های زندگی در حمل و نقل می‌توان به مواردی از جمله، ارائه بسته‌های بیمه‌ای، ایجاد شرکت‌های تخصصی در رشته حمل و نقل و تأثیر آن بر ترویج بیمه‌های زندگی و در نهایت فرهنگ‌سازی و اعتمادسازی برای تهیه این پوشش‌ها جهت بیمه‌گذاران و بهره‌مندی حمل و نقل از اثرات آن اشاره کرد.

بنابراین ایجاد شرکت‌های تخصصی حمل و نقل و فروش انواع بیمه‌های حمل و نقل می‌تواند از اهداف مهم صنعت بیمه کشور در شبکه حمل و نقل در شرایط کنونی باشد. چون سهم بیمه‌های زندگی از فروش بازار بیمه کشور بسیار پایین بوده و قابل قیاس با کشورهای پیشرفته در صنعت بیمه نمی‌باشد، امید است با ارائه راهکارهای

جدید، بیمه‌های زندگی به‌ویژه در شبکه حمل‌ونقل جایگاه خاص خود را پیدا کند. در نتیجه یکی از این راه‌ها ایجاد و فروش بسته‌های بیمه‌ای حاوی بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل است. فروش بسته‌های بیمه‌ای ویژه حمل‌ونقل، به‌علت آشنایی بیمه‌گذاران با چند رشته بیمه‌ای؛ علاوه بر توسعه بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، سهم بسزایی در رشد فرهنگ بیمه نزد فعالان حمل‌ونقل خواهد داشت.

با ارائه بسته‌های بیمه‌ای حاوی بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، بیمه‌گران با حمایت از خریداران بسته‌های بیمه‌ای با بیمه‌گذارانی روبرو خواهند شد که چندین پوشش حمل‌ونقلی را با هم خریداری نموده‌اند، علاوه بر آن که بیمه‌گذار بیمه‌نامه زندگی حمل‌ونقل را نیز خریداری کرده و از تأمین آن برخوردار شده است. بدین ترتیب اثرات بسته‌های بیمه‌ای حمل‌ونقل را در کلیه جهات شاهد خواهد بود. در این بسته‌های بیمه‌ای، بیمه‌گذار علاوه بر داشتن بیمه زندگی حمل‌ونقل، مسئولیت رانندگی خود را در قبال اشخاص ثالث بیمه نموده و هم از دیگر مزایای بیمه برخوردار شده و از طرفی دیگر در قبال حوادث و... دارای پوشش است.

بنابراین در صورتی که بیمه‌گران شرایط مناسب را برای بیمه‌گذاران صنعت حمل‌ونقل فراهم نمایند تا نسبت به تهیه این بسته‌های بیمه‌ای اقدام نمایند و پس از خرید بیمه‌نامه نیز از وی به بهترین نحو حمایت کنند، بیمه‌گذاران نیز به بیمه‌گران اعتماد لازم را پیدا خواهند کرد. از لحاظ روانی نیز در صورت بروز حوادث منجر به فوت و نقص عضو این دسته بیمه‌گذاران چون به سمت این بسته‌ها جذب شده‌اند، سعی در تهیه پوشش‌های بیمه‌ای و خرید بیمه‌های حمل‌ونقل و به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل دیگری خواهند نمود. در نتیجه با اشاعه و ترویج بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، اقشار جامعه از تأمین و آسایش خاطر بیشتری برخوردار بوده و صنعت بیمه

کشور نیز از حالت یک یا چند محصولی خارج می‌شود. معمول‌ترین شکل بیمه زندگی حمل‌ونقل می‌تواند بیمه‌نامه‌ای با مدت محدود و با سرمایه ثابت و تعداد سفر انجام‌شده در حداقل یکسال باشد که در طول مدت بیمه سرمایه بیمه، تغییر نکند. این بیمه‌نامه‌ها با توجه به قابلیت تغییر در زمان بیمه‌نامه و به‌مدت حداقل یکسال برای درج در بسته‌های بیمه‌ای با عنایت به صدور یکساله سایر بیمه‌های مورد نظر برای درج در یک بسته بیمه‌ای مناسب است. به‌همین علت برای بیمه‌گذاران نیز مطلوب‌تر می‌باشد. در این حالت بیمه‌گر در صورت زنده ماندن بیمه‌شده در سررسید معین، سرمایه بیمه را به او می‌پردازد. بدیهی است در صورت زنده نبودن بیمه‌شده در سررسید تعیین‌شده، بیمه‌گر متعهد پرداخت سرمایه بیمه است. چون در پایان قرارداد و در صورت حیات، حق بیمه بر اساس قرارداد منعقد بازگردانده می‌شود. از این رو در صورت پذیرش مخاطرات فوت از طرف بیمه‌گذار، وی می‌تواند این حق بیمه‌ها را در محل دیگری مثل بانک سرمایه‌گذاری نموده و نتیجه سود بیشتری کسب کند.

چون بیمه زندگی حمل‌ونقل برای مدت معینی باید صادر گردد، تعهد بیمه‌گر می‌تواند در این بیمه‌نامه به این صورت باشد که در صورتی که بیمه‌شده در طول مدت قرارداد فوت نماید مبلغ بیمه به استفاده‌کنندگان پرداخت شود و در صورتی که بیمه‌شده در پایان مدت بیمه در قید حیات باشد، مبلغ بیمه به خود بیمه‌شده پرداخت گردد. بدین ترتیب چه در حیات و چه در صورت فوت بیمه‌شده، سرمایه بیمه زندگی حمل‌ونقل به وی در پایان مدت بیمه‌نامه یا به ذینفع وی در طول مدت بیمه‌نامه قابل پرداخت است. بنابراین بیمه‌نامه زندگی حمل‌ونقل علاوه بر پوشش بیمه زندگی در سفرهای حمل‌ونقلی، موجبات تشکیل سرمایه برای آینده را نیز فراهم می‌آورد؛ که سرمایه مذکور می‌تواند برای تأمین

با ارائه بسته‌های بیمه‌ای حاوی بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، بیمه‌گران با حمایت از خریداران بسته‌های بیمه‌ای با بیمه‌گذارانی روبرو خواهند شد.

مستقل و ایجاد بانک اطلاعات جامع برای بیمه‌های حمل‌ونقل به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل می‌شود.

– ارائه بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل: ایجاد و فروش بسته‌های بیمه‌ای حاوی بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل و در سفر یکی از راه‌های توسعه بیمه‌های حمل‌ونقل است. به‌منظور تشویق و ترغیب مردم در زمینه استقبال از بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، این بیمه‌نامه می‌تواند به‌صورت ترکیبی همراه با بیمه درمانی، حوادث، بدنه، ثالث خودرو و با سرمایه پایین ارائه گردد. بدین ترتیب ایجاد و فروش بسته‌های بیمه‌ای ویژه حمل‌ونقل، به‌علت آشنایی بیمه‌گذاران با چند رشته بیمه‌ای؛ علاوه بر توسعه بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل، سهم بسزایی در رشد فرهنگ بیمه نزد فعالان حمل‌ونقل خواهد داشت.

– بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل: صدور این بیمه‌نامه می‌تواند به شکل بیمه‌نامه‌ای با مدت محدود و با سرمایه ثابت و تعداد سفر انجام شده در حداقل یکسال باشد که در طول مدت بیمه، سرمایه بیمه تغییر نکند. این بیمه‌نامه با توجه به قابلیت تغییر در زمان بیمه‌نامه و به‌مدت حداقل یکسال، برای درج در یک بسته بیمه‌ای مناسب است. به‌همین علت برای بیمه‌گذاران نیز مطلوب‌تر است.

– کاهش هزینه‌های دولت: تشویق و ترغیب ارائه انواع بیمه‌های حمل‌ونقل در بخش بیمه زندگی حمل‌ونقل می‌تواند هزینه‌های دولت را کاهش داده و

نیازهای ضروری و تضمین سرمایه‌گذاری در آینده استفاده گردد.

۴. راهکارهای توسعه بیمه زندگی در حمل‌ونقل

شبکه حمل‌ونقل باید برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مربوط به ایجاد انواع بیمه‌های حمل‌ونقل و به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل؛ از بیمه بهره گرفته و قوانین بیمه نیز باید برای پوشش بیشتر و به حداکثر رساندن مشارکت بیمه در تأمین آینده مسافران تقویت شود. بدین ترتیب سرمایه‌گذاری در زمینه پیشگیری و تضمین پوشش بیمه‌ای می‌تواند میزان خسارات وارده و هزینه‌های مطالبات خسارت بیمه را کاهش دهد. در نتیجه جابه‌جایی انبوه مسافر به‌وسیله ناوگان حمل‌ونقل، ایجاب می‌نماید پوشش‌های مناسب بیمه‌ای همانند بیمه زندگی حمل‌ونقل در برابر خطرات و حوادث احتمالی به‌منظور حفظ و نگهداری از این گونه سرمایه‌ها ایجاد شود. استفاده از بیمه در حمل‌ونقل، علاوه بر کاهش هزینه‌ها منجر به اجرا و توسعه مجموعه‌ای از روش‌ها می‌شود که ما را در استفاده بهینه از امکانات یاری می‌دهند. با توجه به مشکلات و موانع عمده‌ای که بر سر راه توسعه انواع بیمه‌ها وجود دارد، برخی از راهکارها به‌منظور رفع مشکلات و ایجاد و توسعه محیط مناسب برای استفاده از انواع بیمه‌های حمل‌ونقل و به‌ویژه بیمه زندگی حمل‌ونقل عبارت است از:

– ایجاد شرکت‌های تخصصی حمل‌ونقل: ایجاد شرکت‌های تخصصی در رشته حمل‌ونقل سبب تأثیر آن بر ترویج بیمه‌های زندگی و در نهایت فرهنگ‌سازی و اعتمادسازی برای تهیه این پوشش‌ها برای بیمه‌گذاران و بهره‌مندی حمل‌ونقل از اثرات آن می‌گردد.

– اصلاح ساختارهای اداری شرکت‌های بیمه: اصلاح این ساختارها و سازماندهی مجدد آن به‌منظور توسعه بیمه‌های حمل‌ونقل و تمرکز کلیه امور فنی و پشتیبانی بیمه‌های حمل‌ونقل، سبب ایجاد یک مدیریت

ایجاد و فروش بسته‌های بیمه‌ای حاوی بیمه‌های زندگی حمل‌ونقل و در سفر یکی از راه‌های توسعه بیمه‌های حمل‌ونقل است.

علاوه بر این که اثرات خوبی بر اقتصاد کشور می‌گذارد؛ مردم نیز تشویق می‌شوند، پس اندازه‌های خود را به مستمری تبدیل نمایند. این کنش، از طریق انواع بیمه‌های حمل و نقل و به‌ویژه بیمه زندگی قابل اجراست.

- صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری: بیمه زندگی حمل و نقل از طریق صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری تشکیل سرمایه‌ای را می‌دهد که قابلیت تأمین نیازهای اساسی را دارد. بدین ترتیب از حق بیمه‌های کوچک بیمه‌گذاران در بیمه زندگی حمل و نقل، منابع فراوان مالی نزد بیمه‌گران فراهم خواهد آمد که در بخش‌های مختلف اقتصادی قابل سرمایه‌گذاری است.

- فروش بیمه‌های زندگی حمل و نقل: شناسایی روش‌های ارتقای فروش بیمه‌های زندگی با نیازهای بیمه‌ای جامعه با رویکرد بیمه‌های خرد می‌تواند مورد توجه دست‌اندرکاران اصلی صنعت بیمه قرار گیرد. در واقع همه آنهایی که خود را در سفر بیمه زندگی می‌کنند با مشارکت در سرمایه، در جبران خسارت و زیان‌های هر یک از افراد بیمه‌شده، سهم می‌شوند. خسارت‌هایی که به این قبیل افراد پرداخت می‌گردد از پول‌هایی تأمین می‌شود که برای خرید بیمه‌نامه می‌پردازند و با پرداخت آن در جبران خسارت همدیگر مشارکت می‌کنند.

- تشکیل سرمایه: با اشاعه و ترویج بیمه‌های زندگی حمل و نقل، اقشار جامعه از تأمین و آسایش خاطر بیشتری برخوردار می‌شوند. در نتیجه بیمه‌نامه زندگی حمل و نقل علاوه بر پوشش بیمه زندگی در سفرهای حمل و نقلی، موجبات تشکیل سرمایه برای آینده را نیز فراهم می‌آورد که سرمایه مذکور می‌تواند برای تأمین نیازهای ضروری و تضمین سرمایه‌گذاری در آینده استفاده گردد.

- توسعه اقتصادی حمل و نقل: تأثیر بیمه زندگی بر توسعه اقتصادی بسیار مهم است. زیرا چنین توسعه‌ای افزایش پس‌اندازهای شخصی و نیاز به داشتن درآمدهای ثابت را به همراه دارد. حضور این عامل در اقتصاد یک

کشور زمینه تقاضا برای بیمه زندگی را فراهم می‌آورد. از سوی دیگر رشد بیمه زندگی نیز به نوبه خود به توسعه اقتصادی کمک می‌کند. بدین ترتیب بین بیمه زندگی و توسعه اقتصادی رابطه متقابل وجود دارد.

۸. نتیجه‌گیری

عامل ریسک و عدم اطمینان همیشه در ذات هر فعالیت وجود داشته و دارد. امروز در تمامی جوامع، بیمه را عاملی مهم در توسعه کشورها می‌دانند. بیمه یکی از دستاوردهای خلاقانه و دوراندیشانه بشر به منظور مقابله با رخدادهای ناگوار است. علاقه انسان‌ها به تأمین آینده خود و افراد خانواده‌شان در زندگی متلاطم و پرفراز و نشیب سبب ایجاد بیمه‌های زندگی شده است. اکنون، میزان استفاده افراد از این بیمه به عنوان یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری رفاه در جامعه شناخته می‌شود. شبکه حمل و نقل، به عنوان یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های اقتصادی و یکی از بسترهای حیاتی چرخه اقتصادی به‌شمار می‌آید که خسارت‌های وارده به آن می‌تواند کارکرد آن را دچار اختلال کند. از راه‌های جلوگیری از آن، تجهیز و توسعه سامانه‌های خدمات مالی همانند خدمات بیمه است. همه ما در جستجوی آرامش و آسودگی خیال هستیم. به واسطه آنکه انسان موجودی است آینده‌نگر و دوراندیش و همواره در این اندیشه است که در صورت بروز هر گونه مشکلی چگونه بر آن غلبه نماید. بیمه زندگی در حمل و نقل، از جمله راهکارهایی است که می‌توان با ایجاد آن پوشش لازم را به دست آورد. با ایجاد قرارداد بیمه زندگی و سرمایه‌گذاری در شبکه حمل و نقل و در سفرهای بین شهری، علاوه بر پرداخت سرمایه در صورت فوت بیمه‌شده به بازماندگان، امکانات مناسب و متنوع سرمایه‌گذاری نیز فراهم می‌شود. بدین ترتیب در صورت فوت بیمه‌شده در سفرها، سرمایه این نوع بیمه، موجب حفظ، بقا و ماندگاری خانواده وی می‌شود و از آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی خانواده جلوگیری

می‌شود. بیمه می‌تواند نقش کلیدی در هماهنگی امور

حمل و نقل داشته باشد. در این راستا و برای پیشبرد ایجاد بیمه زندگی در شبکه حمل و نقل، باید از راهکارهای ایجاد بیمه‌های متنوع و گوناگون در برنامه بیمه حمل و نقل سود جست.

منابع

۱. اکبرپور، ل.، ۱۳۸۸. بررسی شرایط بازار بیمه ایران برای ورود بیمه‌گران خارجی *روزنامه دنیای اقتصاد*، ش ۱۸۹۴، ص ۱۲ (بانک و بیمه)، ۲۱ شهریور.

۲. حبیبی، م.، ۱۳۸۷. بررسی راهکارهای توسعه بیمه‌های عمر انفرادی در صنعت بیمه ایران. *ماهنامه تازه‌های جهان بیمه*، ش ۱۲۳ و ۱۲۴.

۳. رشنوادی، ی. و دهنوی، م.، ۱۳۸۷. نقش بیمه‌های عمر در افزایش رفاه و عدالت اجتماعی، *ماهنامه تازه‌های جهان بیمه*، ش ۱۲۱ و ۱۲۲.

۴. صحت، س و نصرالله‌زاده، د.، ۱۳۸۷. بررسی تطبیقی بیمه‌های عمر در کشورهای منتخب، *ماهنامه تازه‌های جهان بیمه*، ش ۱۱۷ و ۱۱۸.

۵- طالب‌نیا، ق. و پیروسی، س.، ۱۳۸۶. بررسی تأثیرات تغییر نرخ سود بانکی بر بازدهی بیمه‌های عمر در صنعت بیمه ایران *فصلنامه صنعت بیمه*، ش ۸۶.

۶- عبدی، س و نیکوفکر، م. و مهریاری، ف.، ۱۳۸۴. بررسی روند رسیدگی به تصادفات در ایران و مشکلات حاکم بر آن. *اولین کنفرانس بین‌المللی حوادث رانندگی و جاده‌ای*.

۷. فرشباف ماهریان، ج.، ۱۳۸۸. شرکت‌های تخصصی بیمه زندگی در راهد، *روزنامه دنیای اقتصاد*، ش ۲۰۱۹، ص ۱۲.

۸. کیسری پرویزی، ب.، ۱۳۸۸.

نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات (IT) در توسعه بیمه‌های عمر، *روزنامه دنیای اقتصاد*، ش ۱۹۲۵، ص ۱۲.

۹. کرباسیان، م.، ۱۳۸۵. نقش بیمه در اقتصاد، *روزنامه*

شرق، دوشنبه ۲۷ شهریور.

۱۰. محمدبیگی، ع.الف و رنجبر کله‌رودی، ع.، ۱۳۸۸. *دانشته‌های بیمه زندگی*، تهران: پوشش گستر، ج ۱.

۱۱. مظلومی، ن.، ۱۳۶۸. بیمه عمر در کشورهای در حال توسعه، *فصلنامه بیمه مرکزی ایران*، ش ۱۵.

۱۲. ملک‌ی، م.، ۱۳۸۶. بیمه نقطه کور بازار سرمایه، *روزنامه ابتکار*، ش ۱۸۴۵، ۲۱ مرداد.

۱۳. نجارزاده، ر.، ۱۳۸۷. نقش و جایگاه بیمه حمل و نقل کالا در اقتصاد ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد معارف اسلامی و اقتصاد، دانشگاه امام صادق (ع).

گناه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
تال جامع علوم انسانی

Life Insurance

